

Zamiast wstępu

Obserwacja uczestnicząca pokazuje, iż szkoła jako instytucja coraz bardziej postrzega rynek pracy – nie chce bowiem być fabryką bezrobotnych.

Działania edukacyjne podjęte przez nauczycieli utwierdzają nas w przekonaniu, że młodzież musi być przygotowana do świadomego projektowania i realizowania własnej drogi edukacyjnej wiodącej do efektywnego uczestniczenia w zmieniającym się rynku pracy. Jest to zadanie nie tylko dla nowego zawodu nauczycielskiego – doradcy zawodowego w szkole, ale także dla pozostałych nauczycieli pracujących w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Jeśli spojrzymy, jakich kwalifikacji wymagają pracodawcy (patrz ogłoszenia: szukam pracownika) od kandydatów, to coraz częściej pojawia się wymóg: zna systemy zarządzania jakością).

Projektowanie działań edukacyjnych, właśnie poprzezprzedmiotowych, także takich, które budują „kulturę projakościową” jest już – choć na razie jedynie punktowo – obecne w szkole. Parafrazując słowa J.S. Brunera możemy odnotować, że edukacja przestaje być wyspą, stając się częścią kontynentu kultury.

***

O dostrzeganiu wagi edukacji zawodoznawczej może świadczyć to, że Ministerstwo Edukacji Narodowej ogłosiło przetarg na przygotowanie nauczycieli do roli doradcy zawodowego w ramach studiów podyplomowych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej, w części obejmującej województwo dolnośląskie i województwo opolskie, wybrało ofertę konsorcjum: Uniwersytet Opolski (lider) i Uniwersytet Wrocławski.

Dzięki temu w obu województwach szansę zdobycia nowych kwalifikacji uzyskało 362 nauczycieli (255 nauczycieli z województwa dolnośląskiego i 107 nauczycieli z województwa opolskiego).

Proponowane studia podyplomowe były dla uczestników – nieodpłatne. W całości zostały bowiem sfinansowane z budżetu państwa oraz Eduropejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 2.2. Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.

Adresatem studiów byli nauczyciele zatrudnieni w gimnazjach lub szkołach ponadgimnazjalnych – absolwenci studiów wyższych zawodowych lub magisterskich posiadający przygotowanie pedagogiczne.

Celem studiów podyplomowych było przygotowanie nauczycieli do:

- udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej polegającej na wspieraniu uczniów w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielania informacji w tym zakresie,

- wspierania innych nauczycieli w organizowaniu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- posługiwania się technologią informacyjną i jej wykorzystywania w realizacji zadań doradcy zawodowego oraz podniesienie poziomu znajomości języka obcego.

Proponowane studia podyplomowe są zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 207, poz. 2110).

Zakres przygotowania merytorycznego jest zgodny z zakresem zadań doradcy zawodowego określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. Nr 11, poz. 114).

Zgodnie z tym rozporządzeniem, „do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- 2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- 3) wskazywanie uczniom, rodzicom i nauczycielom dodatkowych źródeł informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym dotyczących:
  - a) rynku pracy,
  - b) trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
  - c) wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów przy wykonywaniu przyszłych zadań zawodowych,
  - d) instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym,
  - e) alternatywnych możliwości kształcenia dla uczniów z problemami emocjonalnymi i dla uczniów niedostosowanych społecznie,
  - f) programów edukacyjnych Unii Europejskiej;
- 4) udzielanie indywidualnych porad uczniom i rodzicom;
- 5) prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;
- 6) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę;
- 7) wspieranie w działaniach doradczych rodziców i nauczycieli poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie informacji i materiałów do pracy z uczniami;
- 8) współpraca z radą pedagogiczną w zakresie tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, realizacji działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie wychowawczym szkoły i programie profilaktyki, o których mowa w odrębnych przepisach;
- 9) współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, w szczególności z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom.” [fragment rozporządzenia]

***

Książka jest prezentacją dorobku nauczycieli-uczestników studiów podyplomowych „Szkolny doradca zawodowy” realizowanych przez Uniwersytet Wrocławski w opisanym wyżej projekcie.

Przedstawiono w niej zarówno koncepcję zajęć „Przygotowanie do pracy w organizacjach objętych systemami zarządzania: jakością, środowiskiem, BHP”, prowadzonych według autorskiego programu dr Barbary Sujak-Cyrul, jak i relacje z działań projakościowych podejmowanych przez nauczycieli uczestniczących w projekcie w macierzystych szkołach.

*Redaktor prowadzący
Andrzej Krajna*